

Utlåtande 2011:9 RI (Dnr 315-2883/2010)

Försäljning av AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stads fjärrvärmeverksamheter och industriafärer utanför Stockholmsområdet

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Överlåtelsen enligt avtal (bilaga) av AB Fortum Värme samägt med Stockholms stads dotterbolags samtliga aktier i Fortum Värme Alpha AB till Goldcup 6161 AB under namnändring till Sefyr Värme AB (Macquarie) till en köpeskilling av 1 560 mnkr godkänns.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad är ett holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad. Stockholms stad har 49,9 procent av rösterna i holdingbolaget och 9,9 procent av kapitalet. Företaget bedriver verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla, stadsgas och annan förenlig verksamhet i Stockholmsområdet samt äger ett antal anläggningar utanför Stockholmsregionen.

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, som ägs till 100 % av holdingbolaget, driver idag verksamhet utanför Stockholmsområdet på 10 orter. Verksamhet bedrivs på följande orter: Torsby, Hällefors, Grums, Säffle, Ljusnarsberg, Kristinehamn, Hudiksvall, Avesta, Gullspång och Höfors. Den sammanlagda omsättningen uppgick till ca 600 mnkr för år 2009.

Antalet anställda är 83 personer. Tre av verksamheterna ägs tillsammans med andra kommuner.

Den 20 april 2010 fattade AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm stads styrelse beslut om ett försäljningspaket av Stockholm stads fjärrvärmeanläggningar och industriaffärer utanför Stockholmsområdet.

Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stads styrelse fattade den 23 september 2010 beslut om att ge Macquarie exklusivitet samt att godkänna inriktningen av att sälja samliga aktier i Fortum Värme Alpha AB till Macquarie.

Försäljningen av Fortum Värme Alpha AB innebär en avyttring av samtliga aktier i bolaget. I affären med Macquarie ingår dessutom att Macquarie förvärvar Fortum Nynäshamn AB, där Stockholms stad inte har någon ägarandel, från Fortum Sweden AB.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Att Stockholms stad inte ska äga fjärrvärmeanläggningar utanför stadens gränser har länge varit en gängse uppfattning. Stadens skäl för att vilja avyttra verksamheten utanför Stockholm har hela tiden varit att den är kompetensstridig, men baseras också på att staden inte har något intresse av driva den. Det är dessutom svårt att se hur denna verksamhet tjänar stockholmarnas intressen.

Genom att avyttra samtlig verksamhet utanför Stockholmsregionen kan AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad koncentrera all verksamhet till Stockholmsregionen. Detta gör att det kommer att finnas möjligheter till ytterligare rationaliseringar inom drift- och underhåll samt administration och ledning. Förslaget om försäljningen av Fortum Värme Alpha AB bör tillstyrkas.

Bilaga

Aktieöverlåtelseavtal (OBS; sekretess 19 kap. 1, 2, 3 §§ och 31 kap. 16, 17 §§ enligt offentlighets- och sekretesslagen). Bilagan finns tillgänglig för kommunstyrelse och kommunfullmäktigeledamöter hos Stockholms Stads- hus AB, Stadshuset 3 tr (här ej tryckt)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. I huvudsak godkänna inriktning för försäljningen av fjärrvärmeverken utanför Stockholmsregionen.
2. Därutöver anföras.

Fjärrvärmeproduktion är redan idag en miljövänlig form av uppvärmning. Men för att ytterligare öka miljönyttan och för att minska produktionskostnaderna bör fjärrvärmeproduktionen i Stockholm samordnas med annan produktionsverksamhet av kraftvärme i regionen. Att som Borgarrådet gör hävda att Fortum "inte skall verka utanför stadens gränser" är uppseendeväckande. Det skulle innebära att Fortums planerade investeringar i ny värmeproduktion i Brista, Värtan och Lövsta inte skall kunna tillgodogöras i andra kommuner. Närliggande fjärrvärmeverk skulle alltså inte få användas över kommungränsen. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv skulle detta vara ineffektivt och skulle innebära onödiga kostnader såväl som underutnyttjad kapacitet.

För övrigt är det märkligt att motivera försäljningen med hänvisning till den kommunala kompetensen. Detta eftersom Fortum Värme de facto ägs till 51 % av finska staten.

När det gäller den föreslagna försäljningen är vi positiva till en försäljning i sig. Detta främst eftersom stora investeringsmedel kommer att behövas i Fortum för att till skapa en ny ännu miljövänligare produktion.

Trots miljönyttan är fjärrvärmeproduktion inte oproblematisk. På grund av fjärrvärmens höga investeringskostnader och på grund av nätens slutna natur uppstår normalt lokala monopol för fjärrvärmeleverantörerna. Enligt ekonomisk teori medför monopolmarknader negativa konsekvenser för konsumenterna. Leverantörerna i ett slutet fjärrvärmesystem har i praktiken möjlighet att själva sätta priset utan konkurrens från andra fjärrvärmeleverantörer. Detta innebär i slutändan relativt sätt högre priser för konsumenten.

Fortum Värme är dock en ansvarsfull fjärrvärmeverksägare, en ägare som inte otillbörligt utnyttjar sin monopolställning på ett sätt som missgynnar fjärrvärmekonsumenterna. När dessa fjärrvärmeverk nu ska sälja vidare är det för konsumenterna i berörda områden viktigt att den kommande ägaren har samma ansvarsfulla inställning. Denna försäljning borde därför ta hänsyn till detta potentiella problem. Den internationella kapitalförvaltare som föreslås som köpare beräknar sannolikt sina framtida intäkter utifrån möjlighet till prishöjningar som monopolställningen ger.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå överlåtelsen

att ge berörda kommuner företräde att köpa dessa anläggningar
att därutöver anföra följande

Det är viktigt att fjärrvärmeinfrastruktur behålls i allmän ägo eftersom den utgör ett naturligt monopol i kommunen. Därför anser vi att de berörda kommunerna Torsby, Hällefors, Grums, Säffle, Ljusnarsberg, Kristinehamn, Hudiksvall, Avesta, Gullspång och Hofors ska ges företräde att köpa dessa anläggningar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Överlåtelsen enligt avtal (bilaga) av AB Fortum Värme samägt med Stockholms stads dotterbolags samtliga aktier i Fortum Värme Alpha AB till Goldcup 6161 AB under namnändring till Sefyr Värme AB (Macquarie) till en köpeskilling av 1 560 mnkr godkänns.

Stockholm den 26 januari 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

Att återremittera ärendet samt att därutöver framföra följande;

Det är av stor vikt att Stockholms stad behåller sitt inflytande över fjärrvärmeproduktionen i staden samt i regionen. Huruvida borgarrådet i sina synpunkter begränsar sig till att Stockholms stad enbart skall behålla sitt inflytande endast i staden är oklart då

det är otydligt formulerat i synpunkterna. Om borgarrådet är av den uppfattningen torde det strida mot ägardirektiven om regional samverkan.

Det är också oklart huruvida den politiska överenskommelse som gjordes mellan partierna 1998 (S, M,V samt Fp), angående AB Fortum värme, i samband med fusionen mellan dåvarande Stockholm Energi AB och IVO Energi AB som ägare av Gullspång Kraftaktiebolag, påverkas av den aktuella försäljningen. Andemeningen i avtalet enligt vår uppfattning är den att samtliga parter i överenskommelsen från den 9 juni 1998 skall vara överens om eventuella förändringar.

Vad man nu gör är en så kallad inkråmsförsäljning, där man plockar ut ca 10 % av verksamheten i AB Fortum värme, sätter det på bolag och säljer detsamma. I detta fall rör det sig om en avyttring av verksamhet långt utanför Stockholmsregionens gränser, vilket kanske har sina berättigade skäl. Hur och i vilken omfattning berörda kommuner blivit erbjudna att själva köpa AB Fortums del i den kommunala värmeanläggningen är oklart. Om detta fortsätter skulle majoriteten i strid med avtalet kunna fortsätta att paketera delar av inkråmet i AB Fortum Värme för att sälja detta till privata intressenter och därigenom minska Stockholms stads inflytande över fjärvärmeproduktionen i regionen.

ÄRENDET

Redan år 2002 aktualiserades frågan om att verksamheten utanför Stockholm inte borde ingå i det värmebolag som skulle samägas med Stockholms stad.

Under våren 2010 har frågan om att sälja verksamheterna som drivs utanför Stockholmsområdet aktualiserats och den 20 april 2010 fattade AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stads styrelse beslut om ett försäljningspaket till att omfatta anläggningarna i Torsby, Hällefors, Grums, Arvika, Säffle, Ljusnarsberg, Kristinehamn, Hudiksvall, Avesta, Gullspång och Hofors samt det industriella partnerskapet i Nordic Paper i Säffle. När det gäller fjärrvärmeanläggningen i Arvika, som ägs till 60 % av AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad och till 40 % av Arvika Kommun, beslutade Arvika kommun att utnyttja sin förköpsrätt och AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad har under hösten avyttrat sin andel till Arvika kommun.

För att förenkla försäljningsprocessen har verksamheterna utanför Stockholmsområdet överförts till Fortum Värme Alpha AB, ett nybildat och helägt dotterbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad.

Inom ramen för försäljningen av verksamheterna utanför Stockholmsregionen inkom fyra indikativa bud i juni 2010. De tre lägsta budgivarna informerades om att buden var för låga. Huvudmannen bakom det främsta budet begärde exklusivitet för att gå vidare i processen. Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stads styrelse fattade den 23 september 2010 beslut om att ge Macquarie exklusivitet samt att godkänna inriktningen av att sälja samliga aktier i Fortum Värme Alpha AB till Macquarie.

Försäljningen av Fortum Värme Alpha AB innebär en avyttring av samtliga aktier i bolaget. I affären med Macquarie ingår dessutom att Macquarie förvärvar Fortum Nynäshamn AB, där Stockholms stad inte har någon ägarandel, från Fortum Sweden AB.

Styrelsen för AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad har godkänt ett förslag till att den totala köpeskillingen ska fördelas mellan Fortum Värme Alpha AB och Fortum Värme Nynäshamn AB baserat på resultatet före avskrivningar för fyra år; 2008, 2009 samt de prognostiserade resultatnivåerna för år 2010 och 2011.

Köparen

Föreslagen köpare är Goldcup 6161 AB under namnändring till Sefyr Värme AB. Bolaget ägs av Macquaries infrastrukturfonder och infrastrukturfonderna förvaltas av Macquaries bolag.

Macquarie är en global bank, finansiell rådgivare och fondförvaltare i finansiella centra. Företaget som grundades 1969 är ett australiskt bolag och noterades på den australiensiska börsen 1996.

Macquarie finns representerade i samtliga världsdelar med 70 kontor och med europakontor i London och har 14 600 anställda.

Köparen är en erfaren global förvaltare av infrastrukturtillgångar och stora investeringar inom energisektorn med bland annat innehav i Arlanda Express och Köpenhamns flygplats.

Macquarie's strategi är att investera långsiktigt och att lägga stor vikt vid att stötta ledningen för att utveckla och öka verksamheten.

Avtalet

Aktieöverlåtelseavtalet innebär att Fortum Värmes samliga aktier i Fortum Värme Alpha AB samt att samtliga aktier i Fortum Nynäshamn AB överläts till Goldcup 6161 AB.

Avtalet reglerar informations- och samrådsskyldighet gentemot den nya ägaren under tiden mellan avtalsdagen och tillträdesdagen.

Avtalet, som är sekretessbelagt, finns tillgängligt för kommunstyrelse och kommunfullmäktigeledamöter hos Stockholms Stadshus AB, Stadshuset 3 tr.

Köpeskilling

Köpeskillingen för aktierna i Fortum Värme Alpha AB och Fortum Nynäshamn AB uppgår till 2 000 mnkr, varav AB Fortum Värme samägt med Stockholms stads andel uppgår till 1 560 mnkr.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om att sälja AB Fortum Värme samägt med Stockholm stads fjärrvärmeverksamheter och industriaffärer utanför Stockholmsområdet.

Stadens skäl för att vilja avyttra verksamheten utanför Stockholm har hela tiden varit, dels att denna är kompetensstridig, dels att staden inte har något intresse av att eller

att det på något sätt betjänar medborgarnas intresse att staden är involverad i fjärrvärmeförsörjning ute i landet. Vidare innebär ett ägande kapitalbindning och risktagande i en verksamhet som inte är till nytta för staden. Det bör även noteras att det i bolagsordningen för AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm stad anges att verksamheten skall bedrivas inom den legala kompetensen för ägarna.

Genom att avyttra samtlig verksamhet utanför Stockholmsregionen har AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad koncentrerat all verksamhet till Stockholmsregionen. Detta gör att det kommer att finnas möjligheter till ytterligare rationaliseringar inom drift- och underhåll samt administration och ledning.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att försäljningen av verksamheterna utanför Stockholmsregionen skapar förutsättningar för ökad utdelning till ägarna.